

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Miljöskyddsavdelningen
Cecilia Niklasson
010-22 44 685

Delg. kv.

Kungälvs kommun
442 81 Kungälv

Beslut i frågan om skyldighet att inrätta verksamhetsområde för vattentjänster för fastigheterna kring Äslingsvägen och Tofteberget, Tjuvkil i Kungälvs kommun

Beslut

Länstyrelsen i Västra Götalands län förelägger med stöd av 51 § lag (2006:412) om allmänna vattentjänster Kungälvs kommun att för fastigheterna inom området enligt till beslutet bifogad karta (se bilaga 1), bestämma verksamhetsområde för spillvatten och dricksvatten samt att se till att behovet snarast, dock senast den 31 december 2022, tillgodoses genom en allmän va-anläggning.

Bakgrund

Länstyrelsen tog den 25 september 2013 emot en begäran från Ulf Andreasson om att Länstyrelsen ska pröva Kungälv kommuns ansvar enligt 6 § i lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster, att tillhandahålla dricksvatten för fastigheterna kring Äslingsvägen och Tofteberget i Kungälvs kommun. Ulf beskriver att det i brunnarna i området förekommer problem med bakterier och saltvatteninträngning. Även sinade brunnar förekommer. Då det gäller avloppsförsörjningen finns redan ett fullgott reningsverk varför det endast är vatten som krävs. Geologin med berg och tunna jordlager gör att det är svårt att gräva och med borrhade brunnar ökar risken för saltvatteninträngning.

Länstyrelsen har begärt in och erhållit yttrande från kommunens Miljö- och byggnadsnämnd samt från Kungälvs kommun i egenskap av ansvarig för de allmänna vattentjänsterna i kommunen. Ulf Andreasson har tagit del av och bemött dessa yttranden.

Länstyrelsen har kommunicerat kommunen ett förslag på beslut där kommunen föreläggs att bestämma verksamhetsområde samt att se till att behovet av spillvatten och dricksvatten tillgodoses genom en allmän va-anläggning snarast, dock senast den 31 december 2022. Kungälvs kommun har den 4 september 2015 kommit in med yttrande men har inte haft några invändningar mot förslaget på beslut.

Yttranden

Kungälv kommun

Kommunen anser att såväl vattenförsörjningen som avloppshanteringen för fastigheter kring Äslingsvägen och Tofteberget är ett kommunalt ansvar.

Fastigheterna ingår i ett planerat framtida va-system för Tjuvkilsområdet. Att införliva Tjuvkilsområdet i det kommunala verksamhetsområdet för vatten och avlopp är ett omfattande arbete i form av ledningsbyggande och pumpstationer. Totalt ska ca 16 km ledningsgrav schaktas och mer än 30 km ledning läggas. Byggnation beräknas pågå under ca sju år med planerad byggstart under slutet av 2014. Toftebergsvägens va-utbyggnad är planerad till 2020-21. Äslingsvägens va-utbyggnad är planerad till 2021-22.

För att nå fastigheter kring Äslingsvägen och Tofteberget passerar ledningarna igenom Tjuvkil 2:67, ett område där planarbete pågår. Enligt preliminär tidplan beräknas detaljplanen antas vid årsskiftet 2014/15 och vinna laga kraft första kvartalet 2015. Tidplanen är preliminär eftersom detaljplanen kan överklagas till Länsstyrelsen och handläggningstiden vid överklaganden är oviss.

Att påskynda va-utbyggnaden inom och uppströms detaljplaneområdet är inte rimligt eftersom läget för ledningarna inom området kan förändras innan detaljplanen blir antagen.

Miljö- och byggnadsnämnden

Miljö- och byggnadsnämnden framför sammanfattningsvis genom Miljöenheten att idag består vattenförsörjningen i området av enskilda brunnar, både grävda och borrhäls samt gemensamhetsanläggningar. Kungälv kommun har gjort utredningar för både vatten- och avloppssituationen för Tjuvkilsområdet som gör att man vet att det finns brister i vattentillgången i området, både i kvantitet och i kvalitet.

Miljö- och byggnadsnämnden har haft tillsyn på avloppsanläggningar samt hanterat ansökningar om förhandsbesked i området. Erfarenheter från dessa ärenden visar att det är svårt att ordna enskilda vatten- och avloppslösningar inom området.

Miljö- och byggnadsnämnden anser att vatten- och avloppsfrågan behöver lösas i ett större sammanhang för hela Tjuvkilsområdet och att det är ett kommunalt ansvar. Man anser också att Äslingsvägen och Tofteberget skall ingå i ett sådant verksamhetsområde.

Miljö- och byggnadsnämnden anser att det är nödvändigt att se utbyggnaden av vatten och avlopp i Tjuvkilsområdet som en helhet. Man har tagit del av yttrandet från VA/Renhållning i Kungälv kommun och anser att den tidsplan som är upprättad för byggnationen är lämplig.

Ulf Andreasson

Ulf Andreasson framför sammanfattningsvis att han bor i västra delarna av Tjuvkil och i mer än 10 år följt kommunens planer för VA till Tjuvkil. Efter flera utredningar och förslag från konsulter av mer eller mindre genomförbara projekt beslutade kommunen under slutet 90-tal att satsa på VA i kustzon, en övergripande plan som skulle ge VA till bl.a. Tjuvkil. Således fick de 2009 budskap från kommunen, att de skulle bli anslutna senast 2013/2014. Kommunens va-enhet presenterade planer och informerade om kostnader och allt var bara positivt.

Detta positiva budskap från Miljökontoret gjorde också att han fick dispenser angående vatten för sitt villabygge med tillhörande byggnadslov som han ansökte om i dec 2009. Man åberopade helt enkelt att han inte skulle behöva borra efter eget vatten då kommunen nu skulle tillhandahålla vatten på ett tillfredställande sätt 2013/2014.

Några år senare kom först planerna med att 1) dra vatten till Tjörn vilket satte stopp för VA-planerna, därefter 2) en ny dragning av Marstrandsvägen och nu senast 3) planen för utbyggnad av Tjuvkilshuvud. Denna nya plan, för ett stort nybyggande i Tjuvkil innebär att de kommunala va-lösningarna till dem skjuts rejält på framtiden, då man först måste få klara och godkända planerna för det nya Tjuvkil. Helt klart är att en utbyggnad vid Tjuvkilshuvud innebär år av överklagande och problem innan det blir klart. Han frågar sig om de verkligen ska behöva vänta för att markägare och kommun skall komma överens?

Toftebergets va-samfällighet består av 75 anslutna fastigheter där samtliga fastigheter är anslutna till ett gemensamt reningsverk på Spaghamnsvägen. När det gäller vatten är ca 50 fastigheter anslutna till två gemensamma vattentäkter. Resterande 25 fastigheter har egna vattentäkter (förutom han själv som inte har någon) med varierande kvalitet och kapacitet. Gemensamt för alla vattentäkter i området gäller att kapaciteten är otillräcklig under sommaren. Personligen innebär detta väldiga problem då han nu står med ett färdigt hus men ingen vattenförsörjning.

Han anser helt enkelt att det måste gå att planera för en va-ledning oberoende av kommande plan. T.ex. anser han att det skulle kunna gå att säkerställa tillgången på vatten till Toftebergets va-samfällighet genom att kommunen ser på möjligheten att förstärka tillgången till kommunalt vatten genom en ledning från Kroken som nu är anslutna till det kommunala nätet. I så fall är det ca 400 meter ledning som krävs.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Lagstiftning

I 6 § lag (2006:412) om allmänna vattentjänster anges att:

Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, ska kommunen

1. bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och
2. se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän va-anläggning.

Enligt 51 § Vattentjänstlagen får länsstyrelsen förelägga kommunen att fullgöra sin skyldighet enligt 6 §.

Förutsättningarna för att kommunen ska kunna åläggas ett ansvar är således 1) att det finns ett behov av en samlad lösning inom ett område med hänsyn till miljö- och/eller hälsoskyddet och 2) att området har en viss storlek.

Beträffande tolkningen av begreppet ”större sammanhang” anges i proposition 2005/06:78 (sid 42) att kraven på ett ingripande normalt inte får vara begränsade till en eller ett fåtal fastigheter utan ska vara av den art att mer omfattande åtgärder krävs. Hur många som ska vara berörda är framför allt beroende på hur starkt hälsoskyddet gör sig gällande men enligt praxis behövs det åtminstone en något så när samlad bebyggelse av 20-30 fastigheter (jfr prop. 1955:121 s.61).

Av förarbetena till lagen om allmänna vattentjänster framgår vidare att då det gäller skyddet för människors hälsa finns inga direkta krav på olägenheternas omfattning för att det kommunala ansvaret ska uppstå. Detta till skillnad från miljörekvisitet där det enligt förarbetena (prop. 2005/06:78 s. 45) anges att den allmänna anläggningen förhindrar eller väsentligt motverkar påtagliga olägenheter för miljön.

I 17 § Vattentjänstlagen anges att:

Trots 16 § får huvudmannen vänta med att utföra de anläggnings- eller utbyggnadsarbeten som är nödvändiga för att fastighetsägaren skall kunna använda va-anläggningen, om arbetena

1. behöver samordnas med andra arbeten och samordningen annars skulle väsentligt försvåras, och
2. utförs i den ordning som följer av huvudmannens utbyggnadsplan.

När det gäller betydelsen av utbyggnadsplaner anges i proposition 2005/06:78 (sid 69) att eftersom huvudmannen enligt lagförslaget inte längre kommer att kunna bestämma verksamhetsområdet själv, kommer huvudmannen att behöva en större möjlighet att genomföra utbyggnaden efter sin egen planering. Huvudmannen bör ha rätt att följa en egen, antagen plan för att ordna en allmän va-anläggning, så länge detta inte görs i syfte att förhålla genomförandet av beslutet om verksamhetsområdet.

Länsstyrelsens bedömning

Behovet av en samlad lösning

Fastigheterna i området försörjs redan idag till stor del av samlade lösningar i form av gemensamhetsanläggningar för såväl vatten som avlopp. Länsstyrelsen kan även konstatera att såväl Kungälv kommun som Miljöenheten ser att det föreligger ett kommunalt ansvar att ordna vattentjänsterna i detta område. Länsstyrelsen har ingen anledning att ifrågasätta detta.

Tid för utbyggnad

Enligt 6 § lagen om allmänna vattentjänster ska ett konstaterat behov av vattentjänster för en befintlig bebyggelse snarast tillgodoses. Huvudmannen får dock vänta med att utföra anläggningsarbeten om förutsättningarna enligt 17 § lag om allmänna vattentjänster är uppfyllda. Enligt vad som anges i 17 § bör bland annat en plan för va-utbyggnad kunna utgöra underlag för att motivera en viss utbyggnadsordning.

Kommunen har genom utredningen som presenteras i rapporten ”VA i kustzon” sedan tidigare tagit ett samlat grepp om kommande långsiktiga utbyggnad av vatten och avlopp i kommunens kustområden. Utbyggnadsplanen beslutades år 2006 och vissa förändringar av utbyggnadsordningen verkar ha behövt göras enligt den tidplan som nu redovisas där va-utbyggnaden av Toftebergsvägen är planerad till 2020-21 och att Äslingsvägens va-utbyggnad är planerad till 2021-22. Ulf framför i sitt yttrande att det måste gå att planera för en va-ledning betydligt snabbare och oberoende av kommande detaljplan i Tjuvkil. Detta genom att kommunen ser på möjligheten att förstärka deras tillgång till kommunalt vatten genom en ca 400 meter lång ledning från Toftebergets va-samfällighet till Kroken som nu är anslutna till det kommunala nätet.

Länsstyrelsen anser, i likhet med vad Va-nämnden uttalat i tidigare prövningar av frågor rörande tidsaspekten för en kommande utbyggnad av VA, att hänsyn bör tas till befintliga utbyggnadsplaner samt att en överprövning av i vilken ordning som utbyggnader till olika områden ska ske, normalt sett inte bör ankomma på Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen har i förevarande ärende inte underlag eller anledning att ifrågasätta kommunens prioriteringar i utbyggnadsplanen och i vilken ordning utbyggnaden ska ske. Särskilt inte som kommunens miljöenhet anser att den tidsplan som är upprättad för byggnationen är lämplig. Det

finns inte heller någon indikation på att kommunen försöker förhålla införandet av verksamhetsområdet. Länsstyrelsen anser sammanfattningsvis att det saknas skäl att frånga den kommunala planering som anger att utbyggnad ska ske till Äslingsvägen och Tofteberget senast under 2020-2022. Vad Ulf Andreasson anfört i denna del förändrar inte Länsstyrelsens bedömning.

Med de skäl som anges ovan beslutar Länsstyrelsen därmed att Kungälv kommun ska se till att behovet av dricks- och spillvatten för Äslingsvägen och Tofteberget tillgodoses senast den 31 december 2022.

Övrigt

Länsstyrelsen vill uppmärksamma kommunen på att detta beslut inte befriar tillståndsinnehavaren från skyldigheten att söka sådant tillstånd som kan krävas enligt annan författning och som kan bli aktuellt för ledningsdragningen. Detta innebär bland annat att strandskyddsområde kan beröras av ledningsdragningar. Prövning av sådant ärende görs av Kungälv kommun.

Alla ledningsdragningar ska anmälas till Länsstyrelsen för samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken, då det väsentligen kan ändra naturmiljön. Havet och kusten ligger inom område av riksintresse för naturvård och friluftsliv. Föreslagen sträckning ska även samrådaskes med Länsstyrelsen då ingrepp på eventuella fornlämningar kräver tillstånd. Arbeten i vatten kräver normalt tillstånd enligt miljöbalkens bestämmelser om vattenverksamhet (11 kap miljöbalken). Ansökan om tillstånd till vattenverksamhet prövas av Miljödomstolen. Om det är uppenbart att åtgärderna kan ske utan att allmänna eller enskilda intressen kommer till skada behövs dock inget tillstånd (11 kap 12 § miljöbalken). Samråd med Länsstyrelsens krävs därmed även i denna fråga.

I detta ärende har biträdande miljödirektör Jörgen Hammarström beslutat och länsmiljöingenjör Cecilia Niklasson varit föredragande. I handläggningen har även länsjurist Ann Lundahl deltagit.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas till Statens va-nämnd, se bilaga 2. Enligt 52 § lag (2006:412) om allmänna vattentjänster är det dock enbart kommunen som har rätt att överklaga Länsstyrelsens beslut om föreläggande enligt 51 § samma lag.

Jörgen Hammarström

Cecilia Niklasson

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Bilaga

1. Karta
2. Hur man överklagar

Kopia till:

Miljö- och byggnadsnämnden, Kungälv kommun
Ulf Andreasson, Äslingsvägen 8, 442 75 Lycke
Ann Lundahl, Rättsenheten
Karolina Von Mentzer, Kulturmiljöenheten
Paula Franco de Castro, Samhällsbyggnadsenheten
Linda Karlsson, Naturvårdsavdelningen
Aster Asgedom, Vattenvårdsavdelningen

Bilaga 1

